

RAPORT Z EWALUACJI

„System wartości i normy w życiu dzieci i młodzieży”

Zespół Szkół w Czemiernikach

Rok szkolny 2017/2018

Zespół ewaluacyjny:

Ewa Sokół

Lucyna Skubisz

Justyna Misiejuk

Dorota Sułek

1) INFORMACJE OGÓLNE

1. Przedmiot ewaluacji – system wartości i norm uczniów klas IV - VI i gimnazjum w Zespole Szkół w Czemiernikach

2. Pytania kluczowe:

- Jakie wartości są ważne w życiu młodzieży?
- Jakie normy zachowań są akceptowalne dla uczniów?
- Kto stanowi autorytet dla młodych ludzi?
- Kto lub co ma wpływ na kształtowanie się systemu wartości i norm postępowania młodzieży?

3. Metoda ewaluacji:

- I. Anonimowe badanie ankietowe wśród uczniów (214 - wszyscy uczniowie klas IV - VI i gimnazjum) - kwestionariusz ankiety stanowi załącznik nr 1
- II. Anonimowe badanie ankietowe wśród rodziców dotyczące postępowania i systemu wartości ich dzieci (129 osób- rodzice uczniów klas IV - VI i gimnazjum obecni na zebraniu rodziców 24.01.2017r) - kwestionariusz ankiety stanowi załącznik nr 2
- III. Anonimowe badanie ankietowe wychowawców klas IV - VI oraz gimnazjum (16) – kwestionariusz ankiety stanowi załącznik nr 3

5. Format raportu – raport końcowy; przedstawienie raportu końcowego w czasie najbliższej rady pedagogicznej od złożenia raportu, umieszczenie na stronie internetowej szkoły w celu udostępnienia raportu rodzicom i uczniom.

2) ANALIZA WYNIKÓW ANKIET

Ankiety zostały przeprowadzone wśród rodziców, uczniów i wychowawców klas. Pytania ankietowe dotyczyły:

1. systemu wartości
2. norm zachowań
3. autorytetów

SYSTEM WARTOŚCI (proponuję ułożyć w kolejności malejącej odpowiedzi w tabelach)

Pytanie skierowane do uczniów	Liczba	Procent
Które wartości są ważne dla Ciebie?		
rodzina	186	86,9%
przyjaźń	125	58,4%
miłość	116	54,2%
wiara	68	31,8%
wykształcenie	56	26,2%
wolność	38	17,7%

pieniądze	33	15,4%
patriotyzm	29	13,5%
atrakcyjność	15	7%
praca	10	4,7%

Pytanie skierowane do <u>rodziców</u>	Liczba	Procent
Jakimi wartościami kieruje się Pan/i w wychowaniu dzieci?		
rodzina	122	94,6%
miłość	88	68,2%
wykształcenie	64	49,6%
przyjaźń	47	36,4%
wiara	47	36,4%
praca	26	20,1%
patriotyzm	11	8,5%
wolność	2	1,5%
pieniądze	1	0,77%
atrakcyjność	0	0

Zdecydowana większość rodziców deklaruje, iż najwyższą wartość stanowi dla nich rodzina (95% ankietowanych) oraz miłość (68%). Te same wartości uznawane są przez uczniów za najważniejsze (odpowiednio 87% i 54%) Rodzice deklarują, że dla ich dzieci także są one priorytetem. Jednak dla uczniów ważną rolę odgrywa również przyjaźń (58% ankietowanych). Rodzice kładą nacisk na wykształcenie (50%) natomiast jest ono istotne tylko dla 26% uczniów.

Pytanie skierowane do uczniów	Liczba	Procent
Które wartości są cenione przez Twoich kolegów / koleżanki?		
szacunek	135	63%
uczciwość	125	58,4%
sprawiedliwość	90	42%
zdrowie	90	42%
odpowiedzialność	51	23,8%
wykształcenie	34	15,9%
praca	16	7,5%

Pytanie skierowane do nauczycieli	Liczba	Procent
Które wartości są cenione przez Pana/Pani wychowanków?		
sprawiedliwość	14	78,5%
grupa koleżeńska	12	75%
szacunek	8	50%
uczciwość	7	43,7%

zdrowie	4	25%
odpowiedzialność	1	6,25%
praca	1	6,25%
wykształcenie	0	0

Zdaniem uczniów wartości najbardziej cenione przez dzieci i młodzież to szacunek (63%) , uczciwość (58% ankietowanych) oraz sprawiedliwość i zdrowie, które to odpowiedzi wybrało po 42% uczniów. Natomiast wychowawcy zapytani o wartości cenione przez wychowanków wskazali sprawiedliwość (79%), grupę koleżeńską (75%), szacunek (50%) i uczciwość(44%wychowawców). Wyniki wskazują, iż uczniowie uważają, że dla ich rówieśników najmniejsze znaczenie ma praca (tylko 5% ankietowanych wskazało tę odpowiedź) a zdaniem wychowawców odpowiedzialność i praca (po 6% ankietowanych).

Pytanie skierowane do uczniów	Liczba	Procent
Co robisz w czasie wolnym?		
spędzam czas z rodziną	98	45,8%
słuchanie muzyki /oglądanie TV	80	37,4%
kontakty telefoniczne	79	36,9%
spotkania z przyjaciółmi w Realu	74	34,6%
uprawianie sportu	72	33,6%
hobby	71	33,2%
internet, kontakty w sieci	68	31,8%
nauka	68	31,8%
gry komputerowe	56	26,2%
czytanie książek	16	7,5%

Uczniowie deklarując częste spędzanie czasu z rodziną w czasie wolnym (46%) potwierdzają, że to rodzina jest dla nich najważniejsza. Jednak znaczna część ankietowanych (po 37%) słucha muzyki lub ogląda telewizję oraz korzysta z telefonu komórkowego. Natomiast tylko 8% uczniów w czasie wolnym czyta książki. Wypełniają czas poprzez uprawianie sportu (34%) oraz inne hobby (33%).

Pytanie skierowane do uczniów	Liczba	Procent
Którą z wymienionych cech postawisz na pierwszym miejscu, jako najważniejszą w codziennym życiu?		
miłość rodzinna	172	80,4%
szacunek dla drugiego człowieka	142	66,3%
uczciwość	74	34,6%
tolerancja	47	21,9%
religijność	42	19,6%
korzystanie z życia - rozrywkowość	41	19,1%
pracowitość	22	10,2%
prawdomówność	21	9,8%
patriotyzm	21	9,8%
spryt	19	8,9%
przestrzeganie prawa	13	6%
przebojowość	12	5,6%

Pytanie skierowane do rodziców	Liczba odpowiedzi	Procent
Którą z wymienionych cech Pana/i dziecko postawiłoby na pierwszym miejscu, jako najważniejszą w codziennym życiu?		
miłość rodzinna	89	69%
szacunek dla drugiego człowieka	81	62,8%
uczciwość	62	48%
prawdomówność	26	20,1%
tolerancja	24	18,6%
religijność	19	14,7%
korzystanie z życia (rozrywkowość)	14	10,8%
pracowitość	12	9,3%
przestrzeganie prawa	11	8,5%
spryt	9	6,9%
przebojowość	6	4,6%
patriotyzm	1	0,77%
wierność partnerowi	0	0

Na pierwszym miejscu w życiu codziennym dzieci stawiają miłość rodzinną (80% uczniów). Rodzice zapytani o wybór, jakiego dokonałyby ich dzieci również wskazali miłość rodzinną (69%) ankietowanych rodziców. To dowodzi jak ważne jest, by rodzice umieli stworzyć w domu atmosferę pełną miłości. Cechy cenione w codziennym życiu uczniów i zdanie ich rodziców potwierdzają wskazane wcześniej wartości, czyli miłość rodzinna, szacunek dla drugiego człowieka.

Pytanie skierowane do uczniów	Liczba odpowiedzi	Procent
Czym kierujesz się w podejmowaniu decyzji?		
sprawiedliwością	150	70%
aby nikt nie został skrzywdzony	129	60,2%
własną korzyścią / dobrem	88	41,1%
osiągnięciem celu(np. dobrej oceny w łatwy sposób)	85	39,7%
aby zyskać akceptację znajomych	47	21,9%

Pytanie skierowane do rodziców	Liczba	Procent
Czym Pan/i dziecko kieruje się w podejmowaniu decyzji?		
sprawiedliwością	88	68,2%
aby nikt nie został skrzywdzony	81	62,8%
aby zyskać akceptację znajomych	44	34,1%
osiągnięciem celu(np. dobrej oceny w łatwy sposób)	33	25,6%
własną korzyścią / dobrem	31	24%

Pytanie skierowane do nauczycieli	Liczba	Procent
Czym Pani/Pana wychowankowie kierują się w podejmowaniu decyzji?		
aby zyskać akceptację znajomych	14	87,5%
własną korzyścią / dobrem	11	68,7%
osiągnięciem celu(np. dobrej oceny w łatwy sposób)	9	56,2%
sprawiedliwością	7	43,7%

aby nikt nie został skrzywdzony	3	18,7%
---------------------------------	---	-------

Podjmując decyzję uczniowie kierują się sprawiedliwością (70%) i tym, aby nikt nie został skrzywdzony (60%). Rodzice mają takie samo zdanie biorąc pod uwagę decyzje ich dzieci: sprawiedliwość -68%, aby nikt nie został skrzywdzony – 63%. Wychowawcy natomiast zauważają, iż uczniowie kierują się chęcią zdobycia akceptacji rówieśników (88% nauczycieli tak uważa) oraz własną korzyścią i dobrem (69% ankietowanych).

Pytanie skierowane do uczniów	Liczba odpowiedzi	Procent
Kogo Twoim zdaniem należy szanować ?		
rodziców	189	88,3%
nauczycieli	161	75,2%
kolegów / koleżanki	147	68,7%
dziennikarzy	40	18,7%
sportowców	19	8,9%
polityków	16	7,5%
inne osoby (jakie?)	wszystkich - 16	7,5%
artystów	13	6%
cele brytów	9	4,2%

Pytanie skierowane do	Liczba odpowiedzi	Procent
Kogo należy szanować zdaniem Pana/i dziecka?		
rodziców	128	99,2%
nauczycieli	115	89,1%
kolegów / koleżanki	107	82,9%
sportowców	13	10%
artystów	1	0,77%
cele brytów	0	0
inne osoby (jakie?)	dziadków, babcie, sąsiadów, wszystkich ludzi	
dziennikarzy	0	0
polityków	0	0

Wśród osób, które należy szanować zdaniem uczniów znaleźli się rodzice (88% ankietowanych), nauczyciele (75%) i koledzy/koleżanki (69%). Rodzice wybrali te same odpowiedzi (odpowiednio 99%, 89% i 83% ankietowanych). Niestety tylko 8% uczniów uważa, że należy szanować wszystkich a wśród rodziców jest to ok. 1 %.

Pytanie skierowane do uczniów	Liczba	Procent
Jakie wartości powinna przekazywać rodzina?		
miłość	183	85,5%
pomoc	102	47,7%
dobre wychowanie	88	41,1%
rozumienie	77	35,9%

szacunek	64	29,9%
wiara	54	25,2%
tradycja / kultura	32	14,9%
tolerancja	23	10,7%
rzeczy materialne	18	8,4%

Pytanie skierowane do rodziców	Liczba	Procent
Jakie wartości, według Pana/i powinna przekazywać rodzina?		
miłość	101	78,3%
dobre wychowanie	91	<u>70%</u>
szacunek	63	<u>48%</u>
pomoc	40	31%
zrozumienie	39	30,2%
tolerancja	25	19,4%
wiara	24	18,6%
tradycja / kultura	22	17%
rzeczy materialne	2	1,5%

Miłość to najważniejsza wartość jaką powinna przekazywać rodzina, zarówno zdaniem uczniów (86%) jak i rodziców (78%) Rodzice twierdzą, że dzieci należy uczyć szacunku (49%) natomiast dzieci oczekują od rodziny pomocy (48%) i dobrego wychowania (41%). Wśród ankietowanych znaczące odpowiedzi dotyczą także dobrego wychowania i zrozumienia.

NORMY ZACHOWANIA

Pytanie skierowane do uczniów	Liczba odpowiedzi	Procent
Czy zgadzasz się z opinią, że...		
a) W internecie mogę wszystko (np. obrażać innych), ponieważ jestem chroniony, anonimowy.		
NIE	174	81,3%
CZASEM	22	10%
TAK	17	7,9%
b) Używanie wulgaryzmów jest		
NIE	156	72,9%
CZASEM	34	15,9%
TAK	14	6,5%
c) Zabranie cudzej rzeczy, która leży bez dozoru, np. aparatu fot. z ławki na dworcu, jest w porządku.		
NIE	190	88,8%
CZASEM	11	5,1%
TAK	10	4,7%
d) Mówienie przykrych rzeczy kolegom/koleżankom nie jest krzywdzące dla nich, bo to tylko słowa, przecież nikogo się nie uderzyło.		
NIE	163	76,2%
CZASEM	31	14,5%
TAK	18	8,4%

Zadowolający jest fakt, że uczniowie zdają sobie sprawę, że nie mogą „wszystkiego” w Internecie(81% uczniów), bo za to też ponoszą odpowiedzialność i nie są anonimowi. Mają także świadomość, że nie należy używać wulgaryzmów(73%) lecz dbać o kulturę słowa.

89% ankietowanych uczniów wie, że zabieranie cudzej rzeczy nie jest dobrym zachowaniem. Natomiast 76,2% 76% uznaje, że mówienie przykrych rzeczy jest dla innych krzywdzące. Jednak od 5 do 15% uczniów wykazuje swoisty relatywizm moralny (w zależności od przedstawionej sytuacji wybrało odpowiedź „czasem” zamiast zdecydowanego „nie”). Jest to niepokojące zjawisko.

Pytanie skierowane do uczniów	Liczba odpowiedzi	Procent
Czy byłeś/aś kiedyś świadkiem znęcania się(fizycznie lub słownie) kolegów nad innymi osobami?		
B. Nie, nigdy nie byłem świadkiem takiej sytuacji	81	37,8%
E. Byłem świadkiem i próbowałem pomóc osobie poszkodowanej	54	25,2%
C. Byłem świadkiem i poinformowałem o tym nauczycielu	35	16,3%
A. Byłem/am świadkiem i nie zareagowałem/am z uwagi na solidarność z moimi kolegami	27	12,6%
D. Byłem świadkiem i poinformowałem o tym rodziców	15	7%
F. Byłem świadkiem i udawałem, że nic nie widzę, bo osoba, nad którą się znęcano zasłużyła na to	9	4,2%
G. Byłem świadkiem i udawałem, że nic nie widzę ze strachu	6	2,8%

Pytanie skierowane do rodziców	Liczba odpowiedzi	Procent
Czy Pana/i dziecko reaguje na dostrzeżone przejawy przemocy?		
TAK	74	57,4%
NIE ZAWSZE	30	23,2%
NIE WIEM	18	13,9%
NIE	5	3,8%

Pytanie skierowane do	Liczba odpowiedzi	Procent
Czy Pana/Pani wychowankowie reagują na przejawy przemocy?		
CZASEM	10	62,5%
TAK	5	31,2%
NIE	0	0
NIE WIEM	1	6,25%

Rodzice twierdzą że ich dzieci w większości reagują na przejawy przemocy (57% rodziców). Tak uważa również 31% wychowawców. Natomiast uczniowie przyznają, że próbują pomóc (25%) lub informują nauczycieli (16%) jak też rodziców (7% uczniów). Natomiast aż 13% uczniów nie reaguje na przemoc ze względu na solidarność z kolegami, w domyśle sprawcami przemocy a 3% ze strachu. Nauczyciele uważają, że uczniowie reagują czasem (63%). Z ankiety wynika, iż 38% uczniów nigdy nie było świadkami przemocy a to oznacza, że nie jest to zjawisko powszechne.

Pytanie skierowane do uczniów	Liczba odpowiedzi	Procent
Do nagannych zachowań młodzieży Twoim zdaniem należą:		
narkotyki	165	77,1%
alkohol	151	70,5%
kradzież	145	67,7%
papierosy	139	64,9%
bójki	137	64%
wulgaryzmy	92	42,9%
obrażanie kogoś/ wyśmiewanie	91	42,5%
kłamstwo	86	42%
odsunięcie kogoś od grupy	65	30,4%
inne?	zachęcanie do używek, napaść , wyłudzenie	

Do nagannych zachowań młodzieży wg uczniów należą narkotyki (77%), alkohol (71%), kradzieże (68%) oraz bójki (64%). Zdaniem rodziców naganne zachowania to przede wszystkim wulgaryzmy, brak szacunku do innych, brak kultury, agresja i brak tolerancji, arogancja oraz nadużywanie telefonu. Pojedynczo wyróżnione zostały także: wyśmiewanie, obrażanie, dokuczanie, wyzywanie kolegów, wyklócanie się z osobami dorosłymi, cwaniactwo, zazdrość, złośliwość, wyzywanie kolegów w Internecie, bicie, plucie, używki: papierosy, alkohol, narkotyki, dopalacze, namawianie innych do stosowania używek, kradzież, niemówienie „dzień dobry”, brak koleżeństwa, złośliwość, gry komputerowe.

AUTORYTETY

Pytanie skierowane do uczniów	Liczba odpowiedzi	Procent
Kto jest dla Ciebie autorytetem ?		
rodzice	130	60,7%
nauczyciele	90	42%
inni członkowie rodziny	69	32,2%
koledzy	47	21,9%
politycy	34	15,9%
naukowcy	33	15,4%
aktorzy	26	12,1%
piosenkarze, muzycy	25	11,7%
sportowcy	51	9,8%
nikt nie jest dla mnie autorytetem	21	9,8%
podróżnicy	20	9,3%
dziennikarze, prezenterzy	3	1,4%

Pytanie skierowane do rodziców	Liczba odpowiedzi	Procent
Kto jest autorytetem dla Pana/i dziecka?		
rodzice	110	85,3%
nauczyciele	50	38,7%
inni członkowie rodziny	40	31%

sportowcy	35	27,1%
koledzy	28	21,7%
naukowcy	20	15,5%
piosenkarze, muzycy	19	14,7%
podróźnicy	10	7,7%
dziennikarze, prezenterzy	2	1,55%
nikt nie jest dla niego	1	0,77%
aktorzy	1	0,77%
politycy	0	0

Największym autorytetem dla uczniów są rodzice 61%, nauczyciele-42% i inni członkowie rodziny- 32%. W dalszej kolejności zaliczani są także koledzy-22%. Tego samego zdania są także rodzice , którzy jako autorytet dla swoich dzieci wybrali odpowiednio: rodzice-85%, nauczyciele – 39%, inni członkowie rodziny – 31%, koledzy – 22%. Oznacza to, że dzieci wychowują się w rodzinach, w których otrzymują wsparcie, gdzie są wzorce godne naśladowania.

Pytanie skierowane do uczniów	Liczba odpowiedzi	Procent
Do kogo idziesz po pomoc?		
rodzic	144	67,3%
kolega/koleżanka	66	30,8%
rodzeństwo	41	19,1%
nauczyciel	40	18,7%
do nikogo	29	13,5%
internet	24	11,2%

pedagog	22	10,3%
nie wiem	14	6,5%

Pytanie skierowane do rodziców	Liczba odpowiedzi	Procent
Do kogo Pana/i dziecko idzie po pomoc?		
rodzic	124	96,1%
rodzeństwo	39	30,2%
nauczyciel	27	29%
kolega/koleżanka	22	17%
pedagog	8	6,2%
internet	5	3,8%
nie wiem	2	1,5%
do nikogo	0	0

Pytanie skierowane do nauczycieli:	Liczba odpowiedzi	Procent
Z jakimi problemami przychodzą wychowankowie/uczniowie do Pana/Pani?		
konflikty z rówieśnikami	14	87,5%
ocenie	9	56,2%
przemoc słowna	9	56,27%
przemoc fizyczna	4	25%
odrzućenie przez grupę rówieśniczą	3	18,7%
problemy innych osób	3	18,7%

problemy rodzinne	1	6,25%
-------------------	---	-------

Uczniowie najczęściej zwracają się o pomoc do rodziców(67 %), kolegów(31%), rodzeństwa (19 %) i nauczycieli.(19%) Najczęstsze problemy z jakimi uczniowie przychodzą do nauczycieli dotyczą kontaktów z rówieśnikami (88%), oceniania (56%)i przemocy słownej(56%). Niepokojące natomiast jest, że aż 14% uczniów zostaje z problemami sama (nie zwracają się do nikogo o pomoc), 11% uczniów szuka pomocy w Internecie a 7% nie wie do kogo można zwrócić w trudnej sytuacji.

Zadowolające jest, że większość wychowawców ocenia swoją pracę wychowawczą jako dobrą i skuteczną. Mimo, iż najważniejsi w życiu młodych ludzi są rodzice to nie zadowala fakt, iż tylko 19% uczniów zwraca się do nauczycieli a 10% do pedagoga szukając pomocy w różnych sytuacjach (nie tylko dotyczących szkoły).

3. WNIOSKI

- Silna pozycja rodziców i rodziny w życiu uczniów naszej szkoły.
- Wartości najbardziej cenione przez dzieci i młodzież to szacunek, uczciwość, sprawiedliwość i zdrowie.
- Miłość rodziców jest najistotniejsza w życiu codziennym naszych uczniów (dla przeważającej ich większości).
- Przy podejmowaniu decyzji uczniowie kierują się właściwymi wartościami, tzn. sprawiedliwością i niekrzywdzeniem innych.
- Uczniowie mają świadomość, że istnieją normy społeczne, które wyznaczają sposób postępowania względem innych ludzi, że należy ich przestrzegać.
- U zdecydowanej większości ankietowanych ukształtowana jest właściwa hierarchia wartości, lecz mimo to, nie zawsze postępują zgodnie z nią.

REKOMENDACJE

1. Kształtować u uczniów właściwy system wartości oparty na wartościach uniwersalnych oraz pożądane postawy moralne.
2. Uwrażliwiać, pokazać uczniom jaką rolę odgrywa praca i pracowitość w życiu każdego człowieka – podstawą osiągnięcia sukcesu jest praca;
3. Motywować dzieci do systematycznej nauki, kształtować poczucie odpowiedzialności w procesie edukacyjnym;
4. Zwracać uwagę , że szacunek należy się każdemu człowiekowi, nie tylko z najbliższego otoczenia, bez względu na status życiowy, wykształcenie itd.
5. Zachęcać uczniów do rozmowy z nauczycielem/pedagogiem w przypadku powstania konfliktów, dostrzeżenia przemocy lub innych problemów.
6. Na godzinach wychowawczych częściej poruszać tematy dotyczące relacji rówieśniczych, kultury osobistej, uczyć właściwego rozwiązywania konfliktów.
7. Reagować na bieżąco na dostrzeżone przejawy braku kultury (w tym wulgaryzmy).
8. Kształtować właściwe postawy rodzicielskie poprzez pedagogizację rodziców, pogadanki, porady (ze względu na podstawową rolę środowiska rodzinnego w kształtowaniu systemu i hierarchii wartości dzieci i młodzieży).
9. Uczulanie rodziców na potrzebę okazywania miłości dzieciom , zainteresowania ich sprawami, troski i zrozumienia w przypadku niepowodzeń oraz wspierania w trudnych sytuacjach.
10. Oferowanie rodzicom uczniów sprawiających poważne problemy wychowawcze pomocy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej (Szkoła dla Rodziców).
11. Współpraca z Sądem Rodzinnym i Nieletnich w sytuacji drastycznych zaniedbań ze strony rodziców w kwestii opieki i wychowania dzieci.

12. Obowiązek monitorowanie przez wychowawcę klasy sytuacji rodzinnej(w tym materialnej) każdego z wychowanków.

13. Udzielanie wsparcia emocjonalnego dzieciom będącym w trudnej sytuacji rodzinnej.